

Trollbäckens Egnahemsförening

www.tef.nu - org.nr. 812400-3925 (ideell förening) - Box 2037, 135 02 Tyresö - PG 4643-3

En ideell förening sedan 1911 för alla boende i Trollbäcken, oavsett boendeform

TROLLBÄCKENS EGNAHEMSFÖRENINGENS SYNPUNKTER INFÖR TYRESÖS ÖVERSIKTSPLANERING

Detta dokument redovisar föreningens samlade synpunkter på Trollbäckens framtida utveckling. Kommunen bör ta hänsyn till dessa synpunkter i det pågående arbetet med Översiktsplanen.

TROLLBÄCKENS FRAMTID – en plats med attraktiva bostäder, samhällsservice och natur

Ledord som vi önskar ska prägla arbetet:

Estetik – Hur upplevs Trollbäcken av dem som bor, av de som besöker och de som bara kör igenom? Vi vill att en hög estetisk nivå skall genomsyra miljön i Trollbäcken, i allt från hur man välkomnas av blomsterarrangemang, hur planering görs för att bevara uppvuxen natur och topografi, i de arkitektoniska kravs som ställs på all ny byggnation, i planering och skötsel av utemiljö, skyltsystem och belysning. Sätt höga estetiska mål för all byggnation och planering och det gäller mer kompetens än större investeringar! Bygg inga baksidor!

Hållbarhet och tillgänglighet – Vi vill att Trollbäcken skall bli ett föredöme inom inte bara kommunen utan i hela Stockholmsregionen för hur ett hållbart småskaligt samhälle kan skapas. Hur ser tillgängligheten till arbete, fritid och service ut? Kan vi i största möjliga mån lämna bilen hemma och gå? Ta lärdom av de erfarenheter som finns inom t.ex. Transition Town rörelsen in England. Investera i försöks-bilpooler och lådcykelpooler (se t.ex. experiment i Kärrtorp och Bagarmossen). Skapa pool/ resurscenter för sällan använda verktyg. Lokalisera kultur och bred service även i Trollbäcken. Starta försöksverksamhet med lokalproduktion i Fornuddsparken. Låt Trollbäcken bli ett experimentområde för hållbara strategier.

Social hållbarhet – Vi lever i ett ålders segregerat och ett etniskt segregerat samhälle. Detta skapar en stor social sårbarhet. Vi vill i Trollbäcken bygga broar mellan generationer och mellan individer. Hur ökar vi interaktion mellan de gamla i området och t ex skolorna? Hur skapas en bred kulturell förståelse i Trollbäcken? Hur motverkar vi den främlingsfientlighet som ökar i Europa, Sverige och faktiskt också just i Trollbäcken? Bygg integrerat istället för segregerat. Blanda funktioner och upplåtelseformer. Skapa mötesplatser där varje tillfälle ges vid utbyggnad av äldreboende, av skola, av bostäder. Gör kulturen till mötesplats, satsa på bibliotek och andra funktioner i samhället där en daglig aktivitet pågår.

Attraktivt centrum – Alléplan

Alléplan skall vara ett alternativ till Tyresö centrum. Vid Alléplan och längs med Vendelsövägen bör finnas mycket av det som finns i Tyresö centrum, men i mindre skala och av en mer tillgänglig och lågmäld karaktär.

Butiker – Attraktiv och relevant sammansättning av butiker och restauranger.

T ex café, kemtvätt, skomakeri, skrädderi, secondhand barnklädesbutik, bageri, enkel men trevlig krog för hela familjen med bra mat utöver take-away-nivån. Detta vill vi ha istället för dominerande låg-kvalitativa pizza- och kebabställen och videobutiker.

Tidplan. Detta kan ske redan nu – med omedelbar start 2014 – två-tre tomma butikslokaler finns just nu.

Arbetsplatser – Öka antalet arbetsplatser som håller Alléplan vid liv dagtid.

Man skulle t ex kunna bygga ett hus med kontorsplatser, kommersiellt utbud och kultur som en bullerdämpande rygg mot Gudöbroleden (förslag redan från 1989-94).

Samlingsplatser och kulturutbud – Gör Alléplan till allas plan.

Bygg ett Kulturhus vid Alléplan (som kan ersätta Medborgarhuset som revs ca 1994). Här skulle finnas en filial till Kulturskolan, replokaler, konsertlokal, galleri, möteslokaler, plats för läsläsning – dvs. mötesplatser för alla åldrar, föräldralediga, pensionärer och ungdomar och för föreningsliv som inte syns. Förtäta vid Alléplan för att skapa ett kringbyggt torg.

Tidplan. Hänger ihop med helhetsplan för Vendelsövägen och ev. planskiljda centrala delar. Utan planskiljdhet bör det hända innan 2020.

Bostäder – Bygg fler bostäder för gamla och unga vid Alléplan.

Det behövs bostäder så väl för gamla som vill bo kvar i Trollbäcken, som för ungdomar som just flyttat hemifrån. Alléplan är en bra plats att bo på om man bor smått. Förtäta t ex kring rondellen och vid kyrkan. Förtäta också där det i dag är parkering längs Kumla Allé och utmed Vendelsövägen vid Shell/OK.

Estetik och utomhusmiljö – En gestaltad miljö

Låt Alléplan få en bättre och mer genomtänkt organisation av parkering och andra ytor. Medveten och gestaltad belysning, nya skärmtak, enhetliga principer för skyltfönster (förbjud ståljalousier på nätterna som ger en karaktär av att ingen känner tillhörighet till platsen). Ge plats för t ex Bondens Marknad eller en annan närodlat marknad på Alléplan. Ge plats för människor i stället för bilar. Gräv ner parkeringen och skapa ett vackert torg. Skapa en anledning att *vara* vid Alléplan.

Tidplan. Detta bör ske nu – med omedelbar start 2014

Trollbäckens Centrumplan – Ny områdesplan behövs

En genomgripande centrumplan för området från Holmgrens och ABO-verken i norr till Södergården i söder måste omgående upprättas. Gärna uppdelat i en nordlig del från Holmgrens, en del centralt kring Alléplan och en sydlig del bort t.o.m. Södergårdenområdet. Kommersiell service, butiker, restauranger, arbetsplatser, bibliotek, bostäder, trafik/infrastruktur m.m. måste ses över i en helhet. I dag sker förtätning med flerbostadshus inom rådande villadetaljplan – det ger dåliga lösningar drivna av byggfirmor och exploitörer och inte av idén om ett gemensamt samhällsbyggande.

Trafik – Inga fler infartsparkeringar vid Alléplan.

Det behövs inte mer parkering vid Alléplan, de yorna är viktigare för andra ändamål (utökad infartsparkering förläggs vid Skrubba). Samordna istället de parkeringar som finns idag – istället för att varje "köplada" har sin egen parkering. Behovet av infartsparkeringar kan också avlastas med tätare lokala buss slingor.

Gamla Vendelsövägen – görs till ett attraktivt promenad- och shoppingstråk.

Gamla Vendelsövägen är i förändring. Fastigheter rivs och det byggs nytt. Enskilda f.d. privata tomter planläggs kortsiktigt med frimärksplaner för flerbostadshus. Det blir fel. Det finns all anledning att göra en sammanhållen och långsiktig strategisk plan för hela Gamla Vendelsövägen, från Drevviken i dess norra ända, till strax söder om Södergården.

Planstrategi – Bygg en promenadgata

Gör en sammanhängande plan och strategi för Gamla Vendelsövägen. Strategin för all ny bebyggelse längs med Gamla Vendelsövägen bör vara – bygg i gatuliv, bygg minst 4 våningar och bygg för kommersiellt utbud i markplan. Åtgärda trottoar och belysning på ömse sidor. Tillåt tillbyggnad, förtätning och avstyckning av de befintliga tomterna för att intensifiera gatulivet. Samordna parkering till gemensamma baksidor i stället för att varje butiksiddkare skall ha sin egen parkering. På detta sätt kan på sikt en trevlig och promenadvänlig shoppinggata skapas, med Alléplan som självklart nav. Uppmuntra med en inbjudande fysisk miljö, till att promenera längs Gamla Vendelsövägen istället för att åka bil.

Vid Drevvikens strand – Nytt kulturcentrum

Industrilokalen i slutet av norra Gamla Vendelsövägen ligger på en fantastisk sjötomt. Låt denna fastighet bli ett kulturcentrum för Trollbäckens med en park ner mot sjön. Gör en fin plats och ett utflyktsmål vid bryggan i slutet av stråket. Tänk ett utflyktsmål för hela Stockholmsregionen när man åker skridskor på Drevviken på vintern. Museum, konsthall, kulturhus, folketshus. Många förorter runt Stockholm profilerar sig med konsthallar, teatrar, museiverksamhet osv. Tyresö saknar helt en sådant kulturellt mål (jfr Tensta Konsthall, Botkyrka Konsthall, osv) utöver slottsmiljön. Denna plats är för värdefull för att bebyggas med bostäder utan skall planeras som en unik offentlig plats i Tyresö. Tidplan. Planering kan börja nu och finnas med i ÖP. Bör därefter ske stegvis med vissa radikala första steg innan 2020.

Seniorboende – bygg nära centrum... men först en helhetssyn

Behov av seniorboende finns. I närheten av Trollbäckens Centrum bör det byggas.

Pågående planer på utbyggnad i Fornuddsparken

Samhällsbyggnadskontoret har ett uppdrag att göra en detaljplan för utbyggnad av seniorboende i Fornuddsparkens nordöstra del. I gällande översiktsplan betonas vikten av att behålla och förstärka Fornuddsparken. Det är angeläget att se Fornuddsparken och kringliggande bebyggelse som en helhet. Fornuddsskolan har stora framtida utvecklingsbehov. Sport, fritid, natur och kulturhistoria kräver sitt. Trafiken genom parken är

störande och en helhetssyn saknas. Föreningen kräver att planarbetet med utökat seniorboende vidgar perspektivet till att omfatta hela Fornuddsparken så att förslag till ny bebyggelse där kan bedömas i förhållande till helheten.

Natur runt knuten – Fornuddsparken, skogar, promenader och utflyktsmål.

Tyresö kommun talar varmt om sin natur, men lika viktig, är naturen i vår närmiljö. Fornuddsparken, de små allmänningarna som ännu finns kvar, skogspartierna vid Drevvikens stränder och promenadstråk – upprätta en plan för en grönstruktur med attraktiva utflyktsmål. Med en plan och en medveten gestaltning av belysning och bänkar, skyltar och gångstråk, bevarande av stora träd, skapas ett attraktivt grönt nät för såväl människor som de djur som trivs här.

Fornuddsparken – Ett utflyktsmål

Fornuddsparken är populär bland barn och hundägare, men den skulle kunna locka ännu fler boende med ett annat mer blandat innehåll och ytterligare trädplanteringar för mer liv. Med inspiration av Rosendals trädgårdar skulle Fornuddsparken kunna innehålla ett växthus-café med planteringar för försäljning. Scoutstugan som idag används till många olika aktiviteter förutom scouter, skulle byggas till och om (med en högre arkitektonisk nivå) och öppnas upp estetiskt, för utåtriktad kulturverksamhet. Anlägg koloniträdgårdar för närliggande hyresrätter. Plantera fler trädgrupper för skugga och mer rumslighet. Gestalta med belysning och tydliga häckar mot parkeringsplatser i östra delen. Anlägg en stig i parken/ gångbana längs med Bränneribacken. Förläng parken ner mot Drevviken och udden med en allmän brygga i kanten på viken.

Tidplan. Planering kan börja nu. Bör ske innan 2020.

Skogarna – Tillgängliga och trygga

Det finns ett antal småskogar och allmänningar i Trollbäcken. Dessutom finns Skrubbbaskog i kommungräns mot Stockholm och Fornuddens gravplats från Vendeltid. Dessa naturfickor är svårtillgängliga fysiskt pga. dåliga stigar, brist på trappor och räcken, brist på skyltar – men också mentalt, det känns otryggt att gå här då det är nedskräpat och dåligt efterhållet. Gör skogar och allmänningar tillgängliga, trygga och rena, t ex med inspirerande stigar, upplysta stråk, platser, trappor där det behövs och grindar! Ge plats för barnen och skolorna med promenader, information och grillplatser. Renovera gravområdet till en stilig kulturminnesmiljö.

Vikar och vassar – Tillgängliga och badbara

Det finns ett antal ställen längs Drevviken och Barnsjön där stranden faktiskt är tillgänglig för allmänheten. Här är det dock svårt att ta sig ner till vattnet pga. mycket vass och brist på bryggor. Ge stöd för grannskapsföreningar att vårda dessa platser utifrån egna intressen. Kommunen kan stötta med muddring, bänkar, bryggor och belysning om grannskapsföreningar står för skötsel och vassröjning. Skapa principer för den stortens överenskommelser för att uppmuntra till initiativ från de boende.

Tidplan. Kan påbörjas omedelbart utifrån en upprättad tillgänglighets- och skötselplan.

Promenadstråk – Bind ihop natur med natur

Gör en plan över Trollbäckens gång och cykelstråk och hur vissa huvudstråk kan binda ihop naturområden till sammanhängande promenader. Dessa förses med enhetligt gestaltad

belysning, broar, sittplatser och skyltar. Samordna även med angränsande kommuner, vid Gudö å och Skrubba. Skapa fina genomgående promenad-, skidåknings- och cykelstråk till omgivande naturområden, naturreservat och Nationalparken.

Vattenspeglar och vattenvägar – Rent vatten och tillgängliga vattenstråk

Drevviken är inte känd för sitt rena vatten. Men hur står det egentligen till med strategier för att på sikt skapa en ren sjö med rena åar och vattendrag? Hur ser det långsiktiga arbetet ut med angränsande kommuner? Ta fram en åtgärdsplan för detta arbete och informera invånarna om hur arbetet ser ut och vilka mål som finns.

Kulturmiljö – Eklandskapet är gamla Kumlas identitet

Trollbäcken är inte rik på kulturmiljöer. Kumla Herrgård med Kumla Allé och gravfältet vid Fornudden är de två mest signifikativa. Var rädd om dessa miljöer och dess helhet. Skydda enskilda träd, och särskilt det gamla almarna och eklandskapet som idag håller på att försvinna. Ekarna är från 1600-talet, och de utgör de äldsta kulturminnena i Trollbäcken. Upprätta en trädplan för individuella viktiga träd, även på tomtmark, och förbjud fällning, såsom man utbrett gör i kulturhistoriska miljöer. Träden från 1600- och 1700-talet, fanns här långt innan oss, och är viktiga delar i ett ekologiskt system, såsom boplats för en mängd djur, som skapande av ett mikroklimat och för Trollbäckens identitet, estetik och värde.

Villatomten – Viktig del i grönstrukturen

Grönskan på de individuella tomterna bidrar till områdets karaktär, gröna helhet och ekologiska system. Inför en grönstruktur där villatomten ingår med en begräsning på hur stor del av befintlig vegetation som kan fällas vid nybygge på f.d. skogstomt eller äldre villatomt. De gamla träden tillhör oss alla, inte den individuella villaägaren. Tidplan. Inventering kan börja nu. Plan under 2016.

Gudöbroleden – en genomfartsväg eller riksväg?

Gudöbroleden delar samhället i två delar. Idag åker där 20.000 bilar om dagen och trafiken är ökande. Detta hindrar utbyggnad av Alléplan. En utredning måste ske i samband med ÖP2016.

Trafiken var under Vägverkets trafikmätning hösten 2001, 18 200 bilar per vardagsdygn och ökar nu hela tiden i och med Haninge kommuns permanentboendeutveckling av gamla fritidsområden till idag säkerligen över 20 000 bilar per dygn. Samtidigt ökar befolkningen på hela Södertörn och hela Stockholms län ökar med ca 20 000 personer per år. Genomfartstrafiken är också mycket störande för de närboende utmed leden och bullerplank bör utföras. Det bör göras en utredning som belyser hur leden kan förbättras och om planskilda lösningar kan åstadkommas.

Föreningen föreslog redan 2001 att Gudöbroleden, som delar Trollbäcken i två skilda delar, skulle kunna grävas ner. Det skulle ge möjlighet och plats för ett mycket lugnare och trevligare och enande centrumområde liksom mycket bättre boendemiljö utmed Vretvägen, Fågelvägen, Åkervägen och delar av Ängsvägen. Rondeller bör utföras vid korsningen med Skrubba Malmväg, Skogsängsvägen och vid Tegvägen/ Vendelsövägen samt även vid Tutviksvägen på Gudösidan – rödljusen borde tas bort.

Tidplan. Inventering och utredningar kan börja nu.

Detaljplaner – Ett samlat grepp

Idag förtätas Trollbäcken intensivt med prefabricerad typhusbebyggelse. Områdets karaktär av blandad bebyggelse med stora träd och klippor, håller delvis på att gå förlorad. Tomter styckas av, klippor sprängs bort, stora träd och träddungar fälls. Ny bebyggelse är pre-fabricerad och sällan anpassad varken till platsens topografi eller karaktär.

Gaturummet – Se till helheten

Gaturummet tillhör området och skapar också en identitet och karaktär. Bebyggelse i förhållande till gatuliv, vegetation samt belysning och trottoarer bidrar till gaturummets karaktär och identitet. Vid förtätning och avstyckning av villatomter kan ett gaturum förändras radikalt. Vid bygglov, bedöm helheten, och inte bara tomten. En detaljplan för området bör utformas så att den följer varje delområdes karaktär och medverkar till att understödja denna.

Belysning – Gestaltat ljus

Gör en belysningsplan för Trollbäcken med vackert belysta huvudstråk, t ex stråket från Alléplan mot Fornuddens skola, och från Fornuddens skola upp mot Kumla Allé. Stråk som används av många barn och vuxna dagligen.

Tidplan. Inventering kan börja nu. Plan under 2016.

Skolan som mötesplats – Ett socialt centrum

Skolor är platser där barn och vuxna möts, dess sociala funktion sträcker sig utöver skolans dagliga uppgift. När utbyggnadsplaner av skolorna är på gång, kan man då också möta samhällets övriga behov av mötesplatser?

Fornuddens skola – Arkitektur och mötesplats

När utbyggnad ev sker av Fornuddens skola, satsa på högkvalitativ arkitektur. Fornudden, liksom så många andra skolor, är ett provisorium från 70-talet som permanentats till idag slitna lokaler. När skolan nu byggs till, gör det med arkitektonisk höjd. Bygg en aula som kan dubbelanvändas som samlingssal av andra utanför skolan. Gör skolan till en samlingspunkt, också med en vacker ytermiljö med belysning på skolgård i barnens höjd. Stor del av året är barnen i skolan i mörker – uppmuntra till utevistelse genom bra och inspirerande belysning. Stor uppmärksamhet riktas just nu mot skolor och lärande – gör Trollbäckens skolor till ett föredöme med experiment kring pedagogisk miljö och bra arkitektur.

Tidplan. Arbetet bör påbörjas nu i samband med diskussionen att ta över fyra årskursers barn från Sofiebergsskolan.

Industriområdet – mindre skala

Industriområdet vid det ursprungliga Trollbäcken, mellan Skogsängsvägen och IP, öster om Plogstigen och Thulevägen skapar störande trafik från större lastfordon. Enligt tidigare borde detta område flytta upp till Skrubbas mer välplanerade arbetsplats- och industriområde.

Luftledningar – gräv ner ledningar

Trollbäckens kraftledningar som ligger närmare bebyggelse än 100 meter bör snarast dras om och grävas ner, eller läggas sjövägen från Trångsund och till ställverk m.m. Detta gäller även kraftledningarna som går utmed kommungränsen till Stockholm och Nacka.

Teleledningar och fiberkablar bör alltid grävas ner

För TEF/

Svante Berg, Kjell Fridlund och Henrietta Palmer

Trollbäcken 140610